

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-739

5.9.2022

Fremtind Forsikring AS

Rettshjelp

Tvist med Nav ang. beregning av uføretrygd – utspring i sikredes yrke eller erverv?

Det oppstod tvist mellom sikrede og Nav i forbindelse med beregning av uføretrygd. Saken ble behandlet i Trygderetten, hvor sikrede ikke fikk medhold i sitt krav om å få beregnet uføretrygd etter særregler for ung ufør. Sikrede sendte så inn forespørsel om rettshjelpsdekning i anledning tvisten. Selskapet avsto kravet under henvisning til at tvisten var unntatt fra dekning fordi den gjaldt – eller hadde sitt utspring i – sikredes yrke eller erverv. Sikrede anførte at unntaket i vilkårene ikke kom til anvendelse fordi tvisten ikke hadde sammenheng med et konkret yrke eller erverv som sikrede hadde eller hadde hatt. Tvisten gjaldt derimot spørsmål om sikrede generelt kunne anses som minst 50 % ufør i ethvert yrke eller erverv. Nemndas flertall kom til at unntaket kom til anvendelse da tvisten dreide seg om hvorvidt sikredes evne til å ha et yrke var redusert med mer enn 50 % pga. hans helsetilstand.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 100 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for utgifter til rettshjelp for tvist med Nav om beregning av uføretrygd.

Sikrede har rettshjelpsdekning med følgende vilkår:

10. RETTSHJELP

Hva er en tvist:

Med tvist forstås at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis- muntlig eller skriftlig.

(...)

Hvilke utgifter dekkes av forsikringen:

Forsikringen dekker rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av privatperson.

(...)

10.4 Forsikringen dekker ikke utgifter til

(...)

c. Tvist som gjelder eller har sitt utspring i sikredes yrke eller erverv.

Det oppstod tvist mellom sikrede og Nav i forbindelse med beregning av uføretrygd. Bakgrunnen for tvisten var at sikrede ønsket å få beregnet uføretrygd etter særregler for ung ufør. Saken ble behandlet i Trygderetten, som avsa kjennelse den 11.3.22. Retten kom til at det ikke var tilstrekkelig sannsynliggjort at sikredes inntektsevne var nedsatt med mer enn 50 % før fylte 26 år og uttalte bl.a. følgende:

Oppsummert, og slik saken er opplyst for Trygderetten, synes det som om den ankende part fram til 2010 har vært tilknyttet arbeidslivet med mange, men ofte kortvarige, arbeidsforhold både før og etter fylte 26 år. Selv om retten har stor forståelse for den ankende parts situasjon, herunder hans vanskelige oppvekst med psykiske og sosiale problemer, kan det etter rettens oppfatning ikke legges til grunn som klart dokumentert at den ankende part hadde fått sin arbeidsevne nedsatt med minst 50 prosent før fylte 26 år på grunn av "alvorlig og varig" sykdom. Vilåårene for ung uførberegning er dermed ikke oppfylt.

Sikrede sendte den 21.4.22 inn forespørsel om rettshjelpsdekning via sin advokat. Selskapet avslo kravet under henvisning til at tvisten var unntatt fra dekning fordi den gjaldt sikredes yrke eller erverv, jf. vilåårspkt. 10.4. C.

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 2.5.20.

Sikrede krever dekning for utgifter til rettshjelp og anfører at den underliggende tvisten er omfattet av vilåårene. Tvisten gjelder spørsmål om rett til å få uføretrygden beregnet etter særreglene for ung ufør. Vurderingen av dette spørsmålet beror på to følgende forhold;

1. Om uføretidspunktet var satt til før fylte 26 år.
2. Om sikrede har hatt en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte.

Disse to spørsmålene har ikke tilknytning til sikredes tidligere yrke og har heller ingenting med vurderingen av sikredes ervervsevne å gjøre. Tvisten gjelder således ikke sikredes yrke eller erverv.

Ordlyden i vilååret henviser til *sikredes* yrke eller erverv. Dette peker mot et konkret yrke eller erverv som sikrede har eller har hatt. I foreliggende sak gjelder ikke tvisten tidligere yrke eller erverv som sikrede har hatt. Tvisten gjelder spørsmål om sikrede generelt er minst 50 % ufør i ethvert yrke eller erverv.

Selskapet avviser ansvar og anfører at tvisten har slik tilknytning til sikredes yrke eller erverv at den faller inn under unntaket i forsikringsvilåårenes pkt. 10.4 bokstav c. Trygderetten har ved sin vurdering bl.a. lagt vekt på at sikrede har vært i flere arbeidsforhold etter fylte 26 år. Tvisten har dermed sammenheng med sikredes deltakelse i yrkeslivet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig under rettshjelpsforsikringen.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Vibeke Stiansen, bemerker:

Vilåårene unntar "Tvist som gjelder eller har sitt utspring i sikredes yrke eller erverv". Formuleringen "gjelder ... yrke eller erverv" betyr at tvisten må "dreie seg om" eller "omhandle" sikredes yrke eller erverv. Vilåårene sier imidlertid ikke noe om hvor nær eller direkte sammenhengen mellom sikredes yrke og tvisten må være. Formuleringen "har sitt utspring i" betyr at tvisten må "springe ut av" erverv eller yrke, men forutsetter ikke at yrke/erverv er en direkte årsak eller den eneste årsaken til tvisten.

Sikredes tvist med Nav gjelder spørsmål om sikrede har krav på å få beregnet uføretrygd etter de særlige reglene for ung ufør, som forutsetter at sikredes inntektsevne var nedsatt med mer enn 50 % før fylte 26 år. Tvisten dreier seg da om sikredes evne til å ha et yrke er mer enn 50 % redusert pga. sikredes helsetilstand. Flertallet mener det er naturlig å si at en slik tvist "gjelder" sikredes yrke selv om vurderingen også gjelder hans helsetilstand. Det er som nevnt ikke krav om at tvisten bare gjelder sikredes yrke og heller ikke at spørsmål knyttet til yrke fremstår som det vesentlige elementet i vurderingen. Tvisten "gjelder" sikredes yrke hvis den har betydning for sikredes yrke, og her er det spørsmål om hvor stor evne sikrede har til å ha et yrke. Flertallet mener dette må omfattes av ordlyden.

Nemndas mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet har kommet til et annet resultat.

Spørsmålet er om selskapet kan avvise sikredes krav med bakgrunn i unntaket i vilkårene "Tvist som gjelder eller har sitt utspring i sikredes yrke eller erverv", og som dermed i så fall ikke er dekningsberettiget under rettshjelpsforsikringen.

Ordlyden i dette vilkåret er annerledes enn i de tidligere behandlede nemndssaker hvor unntaket har vært "tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv". Mindretallet har kommet til at begrepet gjelder i ordlyden i denne saken tilsier en snevrere tolkning av unntaket, slik at det kreves enn mer direkte sammenheng mellom tvisten og sikredes yrke/erverv.

Slik mindretallet har forstått saken gjelder tvistesaken anke over avgjørelsen fra Trygderetten med spørsmål om sikrede har rett til uførepensjon beregnet etter reglene for ung ufør.

Det sentrale i ankesaken over kjennelsen i Trygderetten, er om sikrede var mer enn 50 % ufør før fylte 26 år og om sikrede hadde en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte av tilstrekkelig alvorlighetsgrad til å oppfylle vilkårene for beregninger av uførepensjon etter reglene for ung ufør.

Tvisten har slik mindretallet forstår det ikke sammenheng med, og gjelder ikke noen av de tidligere arbeidsforhold sikrede har hatt. Mindretallet mener da det blir for avledet og kunne bruke dette unntaket til å avslå dekning for tvisten i dette tilfellet.

Mindretallet mener derfor at sikrede må få medhold i sitt krav.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).